

Debatt: Tunga skäl mot Heikenstens bygge

Uppdaterad 2015-02-18 22:43. Publicerad 2015-02-18 22:07



JÄTTEBYGGE. Lars Heikensten presenterade i fjol det nya Nobelcentret på Blasieholmen i Stockholm som debattörerna motsätter sig. I dag ska bygget tas upp i Stockholms stadsbyggnadsnämnd. Bilden visar hur området ser ut före bygget. Foto: Henrik Montgomery

Varken Nobelstiftelsens Lars Heikensten eller Stockholms stad har lyssnat på de kritiker som har framfört tunga argument mot att det nya Nobelcentret ska placeras vid Nationalmuseum i Stockholm, skriver Björn Tarras-Wahlberg och tre andra debattörer.

Stockholms stad och Nobelstiftelsen lyssnar inte på kritiken mot det planerade Nobelbygget i Stockholm. Senaste draget är att anställa en kommunikationschef för att berätta om den breda publika verksamhet som ska bedrivas i Nobel Center – trots att det allmänheten efterlyser är dialog och att någon faktiskt lyssnar på kritiken.

Processen har pågått i årtal utan att medborgarna har fått komma till tals. Nu ska förslaget baxas igenom med minsta möjliga motstånd. Att Susanne Lindh, som var chef på Stadsbyggnadskontoret som gav grönt ljus till beslutet, nu sitter som vd för Nobelhuset AB hjälper. Men det reser också frågetecken om ärendets hantering och egentliga demokratiska förankring. I en märklig omvänd ordning har staden bundit upp sig ekonomiskt vid ett detaljerat förslag innan samråd ska hållas.

"Under resans gång har Nobelhuset svällt rejält till både volym och prislapp."

Argumenten mot en exploatering vid Nationalmuseum på Blasieholmen är många. Motståndet rör inte centrets existensberättigande utan placeringen. Arkitektförslaget bekräftar både som volym och helhet att Blasieholmen är en illa vald plats för det omfattande ändamålet.

Kulturvårdande instanser är eniga. I dagarna presenterade dessutom Riksbanken den nya 100-kronorssedeln med Blasieholmen, det rivningshotade Tullhuset och skärgårdsbåtarna som motiv. En starkare koppling till denna plats som en omistlig del av Stockholms stadsbild går knappast att få.

Stadsplaneringen måste gå hand i hand med den ständigt växande staden. Varför inte ett Nobelhus i den framväxande vetenskapsstaden med närhet till Karolinska Institutet, Stockholms universitet och KTH? Där skulle Nobelcentret sätta ljuset på Stockholm som forsknings- och vetenskapscentrum, därtill välplacerat för att ta emot busslaster med skolungdomar och tillresande från Arlanda.

Att sätta vetenskapen i centrum borde vara självklart för det varumärke man säger sig vilja vårda och upprätthålla, men någon naturlig koppling till Blasieholmen finns inte. PR-maskineriet Nobels argumentation blir därefter, med slappa argument om att platsen nu är en skräpiga baksida, möjligheten till vackra skärgårdsturer för Nobelfestdeltagare (som om man behövde bygga ett hus för det!) och Nobelprisets internationella status. Så hoppas man kunna övertyga allmänheten om att svaret måste bli en gigantisk mässingsskapelse med underjordiskt garage mitt i stadens kanske vackraste och ömtåligaste plats. Samtliga K-märkta byggnader ska rivas.

Projektet befinner sig på osäker grund i flera olika hänseenden. Kanske allvarligast är att finansieringen av bygget och driftsekonomi lider av stora underskott.

Företagssponsring talas det om som om det handlade om en sportarena. Men vad innebär egentligen det för Nobelprisets integritet?

I en statlig utredning från 1997 angående ett Nobelcenter avfärdas privat finansiering som ett alternativ: En sådan lösning skulle dock – även om fullständigt oberoende garanterades – leda till en knytning till kommersiella intressen som skulle minska tilltron till Nobelprisets värde som en belöning av en insats i mänsklighetens tjänst oberoende av partsintressen, hette det. Det är högst oklart vad som skulle fått staten att plötsligt ändra sig i en sådan principiellt viktig fråga. Vi efterlyser en redovisning av totalekonomi för projektet.

Under resans gång har Nobelhuset svällt rejält till både volym och prislapp. Riskerna med ett genomförande i projektets nuvarande form är betydande. Förutom Nobelstiftelsens varumärke och ekonomi står omistliga värden i stadsbilden och riksintresset Stockholm på spel. Efter 1960-talets trauma vädrar rivningsivrrarna åter morgonluft. Ingen kommunikationschef i världen kan tvätta bort stämpeln av en Nobelstiftelse, och tillhörande projektfinansiärer, som obetänksamt sällar sig till denna olustiga skara.

Caroline Silfverstolpe, Nätverket Bevara Blasieholmen
Vicki Wenander, ordförande, Svenska Byggnadsvårdsföreningen
Björn Tarras-Wahlberg, tidigare vd, Skattebetalarnas förening
Ulf Johannisson, stadsbyggnadsdebattör